

Lausunto

2.10.2023

VN/24020/2023
VN/24020/2023-MMM-6

VM Valtiovarainministeriö

Asia: Lausuntopyyntö muutetusta luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi maatilatalouden tuloverolain 10 a §:n, tuloverolain 38 §:n ja varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 19 §:n muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö on pyytänyt lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi maatilatalouden tuloverolain, tuloverolain 32 §:n ja varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 19 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan maatilatalouden tuloverolakia muutettavaksi siten, että maatalouden tulosta vähennettävän tasausvarauksen enimmäismäärä korotettaisiin nykyisestä 13 500 eurosta 25 000 euroon. Lisäksi ehdotetaan, että maatilasta, sen osasta ja tilalla sijaitsevasta rakennuksesta saadut vuokratulot verotettaisiin pääomatulona.

Lakia varojen arvostamisesta verotuksessa ehdotetaan muutettavaksi siten, että verovuoden aikana vuokralle annettuna ollutta tilaa, sen osaa tai rakennusta ei luettaisi osaksi maatalouden varoja.

Tasausvarauksen muutoksesta

Maatalouden tasausvaraukseen tehtävä muutos vastaa maataloudessa tapahtuneeseen rakennekehitykseen ja on siinä mielessä kannatettava ja vastaa tapahtuneeseen muutokseen. Kuitenkin tulee ottaa huomioon, että tasausvarauksen enimmäismäärä olisi muutoksenkin jälkeen melko pieni suhteessa tällä hetkellä suurimpien maatilojen investointeihin ja liikevaihtoon.

Maatilasta saadut vuokratulot

Maa- ja metsätalousministeriö pitää lähtökohtaisesti kannatettavana pyrkimystä yhdenmukaistaa peltöjen ja metsien vuokratulon verokohtelu muiden vuokratulojen kanssa hallitusohjelmassa mainitulla tavalla. Kuitenkin maatilalta saatujen vuokratulojen siirto MVL:n puolelta TVL:n puolelle verotettavaksi voi sisältää elementtejä, joita muutos verotettavaksi pelkästään pääomatulona MVL:n mukaan ei välttämättä sisältäisi.

Olisi selvitettävä, miten vuokratuloja tuottaviin omaisuusosiin (salaajiin, rakennuksiin ja rakennelmiin sekä rakennuksissa oleviin koneisiin) kohdentuvat poistomahdollisuudet toteutuisivat jatkossa. Myös muutoksen vaikutus vuokratusta omaisuudesta saatujen tulojen ja niihin kohdistuvien menojen kohteluun arvonlisäverotuksessa olisi syytä sisällyttää hallituksen esityksen vaikutusarviointiin. Jos muutoksen jälkeen menojen arvonlisävero ei olisi mahdollista vähentää aiempaan tapaan niin, se edelleen vähentäisi kiinnostusta perusparannuksiin.

Muutoksen jälkeen olisi seurattava erikseen vuokrattuun omaisuuteen kohdentuvia tuloja ja menoja muusta maataloudesta erillään. Tämä lisää luonnollisesti veron maksajien hallinnollista taakkaa. Esimerkiksi tuulivoimaloiden, asuinrakennuksien ja peltöjen vuokratuloja kohdentuu myös muuta maataloutta harjoittaville. Olisi tärkeää kohteiden pitkäjänteisen ylläpidon kannalta, että kohteiden verotuskäytäntö ei uudistuksessa muutu. Esimerkiksi tuulivoimasopimuksissa peltoalue voi jäädä

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 30
00023 Valtioneuvosto

Hallituskatu 3 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.mmm@gov.fi

maatalousyrittäjän viljeltäväksi, jolloin pellon viljelyyn ja perusparannuksiin kuuluvat menot tulee voida nykyiseen tapaan vähentää verotuksessa. Lisäksi vuokraamista on käytetty myös osana vaiheittaista sukupolvenvaihdosta.

Siirto toiseen tulonlähteeseen vaikuttaa myös mahdollisuuteen ottaa huomioon maatalouden vahvistettuja tappioita, jos tilalle ei enää muutoksen jälkeen muodostuisi maatalouden tuloja.

Verotusajattelussa (MVL 2 §) maatila on kokonaisuus, johon kuuluvat maatalousmaa, metsät ja rakennukset rakennuspaikkoineen. Tämä perusteltu näkemys pohjautuu maatilan paikkaan sidottuun ja maatilan maankäyttömuotojen melko pysyvään tilanteeseen.

Esityksessä ei ole tarkasteltu sitä, onko muutoksella vaikutuksia peltojen vuokramarkkinaan. Peltojen saatavuus ja sen hinta ovat merkittäviä tekijöitä maatalouden kehityksen kannalta.

Jos muutos johtaa vuokranantajan kannalta merkittävään verorasituksen kasvuun, saattaa yleistyä malli, jossa maanomistaja ostaa peltojen viljelyn urakoitsijalta ja toimiin itse viljelijänä ja säilyttää pellon hallinnan itsellään. Tämä toimintatapa ei kaikin osin edistä maatalouden kehitystä. Hallituksen esityksessä tavoitteena on saada maatilasta saatavat vuokratulot verotettaviksi pääomatuloveroasteella. Tarkoituksena on muuttaa tältä osin maatilan pääomatulo-osuuden laskentaa, hieman samalla tavalla kuin säädetty metsätalouden pääomatuloista. Vuokratulojen rajaveroaste asettuu pääomatulojen rajaveroasteeseen, joka on 30–34 %.

Osana muutosta poistettaisiin maatalouden vuokratuloilta yrittäjävähennys. Tämäkin muutos saattaa kasvattaa eräiden maatilojen vuokratuloa saavien verotusta. Se ei välttämättä olisi hallitusohjelman kirjauksen: ”Pääomatuloveroa tai piensijoittajan verotusta ei kiristetä missään omaisuuslajissa.” mukainen.

Ehdotetulla uudistuksella on tulonjakovaikutuksia nykyiseen verrattuna. Uudistus suosii nyt niitä vuokratulojen saajia, joilla ansiotulojen marginaalivero ylittää pääomatulojen marginaaliveron. Pienien ansiotulojen saajien kannalta muutos on luonnollisesti vähemmän edullinen. Monilla entisillä viljelijöillä, jotka saavat vuokratuloja erityisesti pellosta, on tyypillisesti melko matalat eläkkeet.

Esitetty muutos korjaa tilannetta, mutta kohtelu ei edelleenkaan ole neutraali sellaisten metsätalouden tuotteista myymällä tai vuokraamalla saaduille tuloille, jotka kilpailevat tai ovat sopimusmalleiltaan vaihtoehtoisia puunmyynnin kanssa (esim. yksityiseltä taholta saatu hiilensidontakorvaus), koska tulo verotettaisiin pääomatulo-osuutena eikä metsätalouden pääomatulona.

Vuokratun omaisuuden maatalouden nettovaroista poistaminen ja sen vaikutus lähisukulaisluovutuksen luovutusvoittoverovapauteen vaikuttaa pitkälle menevältä muutokselta. Metsäkään ei ole maatalouden varoissa ja se on silti luovutusvoittoverovapaata lähisukulaisluovutuksessa. Maatilan luovutusvoittoverovapautta voidaan käyttää silloin, kun luovuttaja on harjoittanut maa- tai metsätaloutta omaan lukuunsa. Hänen ei tarvitse kuitenkaan harjoittaa näitä omaan lukuunsa juuri ennen luovutusta (KHO:2010:25 29.4.2010/929). Kuitenkin poisvuokratun omaisuuden jättäminen perintö- ja lahjaverohuojennuksen ulkopuolelle saattaa jossain tapauksissa vaikuttaa sukupolvenvaihdoksien toteutukseen ja ajoitukseen.

Esitysluonnoksessa on uusi MVL 19 §:n 2 momentin 7 kohta, millä on vaikutuksia myös metsätalouteen. Sen mukaan tilaa, sen osaa taikka rakennuksia, jotka ovat verovuoden aikana olleet vuokrattuina, ei luettaisi maatalouden nettovarallisuuteen. Maa- ja metsätalousministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tämän seurauksena näitä omaisuuseriä ei voisi enää luovuttaa verovapaasti maatalouden jatkajalle. Muutos hidastaisi maatilojen sukupolvenvaihdoksia ja vaikeuttaisi rakennekehitystä.

Toisena asiana HE-luonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi TVL 38 §:n 2 momenttia. Maa- ja metsätalousministeriö esittää kohtaa täsmennettäväksi niin, että yritystulon pääomatulo-osuutta laskettaessa maatalouden nettovarallisuudesta vähennetään verovuoden aikana vuokralle annettuna olleen tilan arvo. Osassa tuulivoimaloiden sopimuksia vuokrattu ala kattaa myös peltoalaa, vaikka maanomistajilla onkin oikeus käyttää alaa edelleen aiempaan tapaan maataloustuotantoon. Tässä alueen rajaukseen ja käsittelyyn on syytä kiinnittää erityistä huomiota.

Maa- ja metsätalousministeriö haluaa muistuttaa, että maavuokralain (258/1966) nojalla pitkät vuokrasopimukset peltojen ja rakennettujen maatilojen osalta ovat mahdollisia. Lisäksi

vuokrasopimuksien yksipuolinen muuttaminen on erittäin vaikeaa. Näin verotuskohtelun muuttamista on vaikea ollut ennakoita vuokrasopimusta laadittaessa.

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain muuttamisesta

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa, että varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain (1142/2005) 19 §:n (Maatalouden nettovarallisuus) 2 momentin 6 kohdassa tarkoitetut CAP-maatilatukioikeudet eli tukioikeudet (aiemmin tilatukioikeus) ovat lakanneet olemasta vuoden 2023 alusta lukien Euroopan unionin suorista viljelijätuista annetun lain (1332 /2022) 20 §:n (Siirtymäsäännökset) 3 momentin nojalla (Suunnitelma-asetuksen 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (557/2005) ja Euroopan unionin suorista tuista maataloudelle annetun lain nojalla myönnettyt tukioikeudet lakkaavat 31 päivänä joulukuuta 2022). Koska edellä tarkoitetut tukioikeudet ovat lakanneet olemasta vuoden 2023 alusta lukien, varojen arvostamisesta verotuksessa annetusta laista tulisi kumota voimassa olevan lain 19 §:n 2 momentin 6 kohta.

Maa- ja metsätalousministeriö toteaa lisäksi, että edellä tarkoitettujen tukioikeuksien lakkaamisen johdosta myös varojen arvostamisesta verotuksessa annetun lain 24 § (Maatalouteen kuuluvan erikseen hankitun CAP-maatilatukioikeuden arvo) tulisi tässä yhteydessä kumota.

Kansliapäällikön sijaisena, osastopäällikkö Minna-Mari Kaila

Erityisasiantuntija

Petriina Wäre

Jakelu

VM Valtiovarainministeriö

VN/24020/2023-MMM-6

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: